

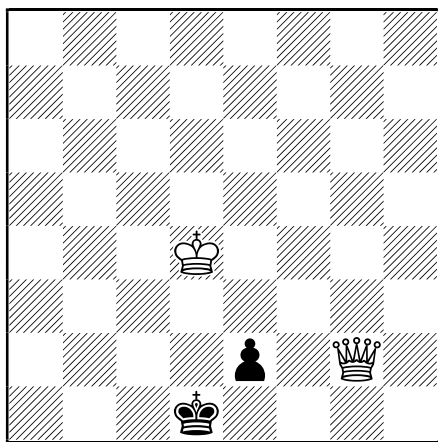
Korottuvia sotilaita II

(Tutsari 2/2001)

Mattitehtävässä musta voi torjua uhkauksen korottamalla sotilaansa tietyksi upseeriksi. Valkea voi kuitenkin pakottaa tämän sotilaan toiseksi nappulaksi, jonka jälkeen alkuperäinen ajatus onnistuu. Tehtäväkielellä puhutaan tällöin *Holst-korotuksesta*. Teema on nimetty tanskalaisen Victor Holstin mukaan, joka ensimmäisenä laatijana tutki systemaattisesti tämän yhdistelmän tarjoamia mahdollisuuksia. Yksinkertainen esimerkki puhunee enemmän kuin sanat:

Theodor Siers

Kieler Neueste Nachrichten 1937

5#

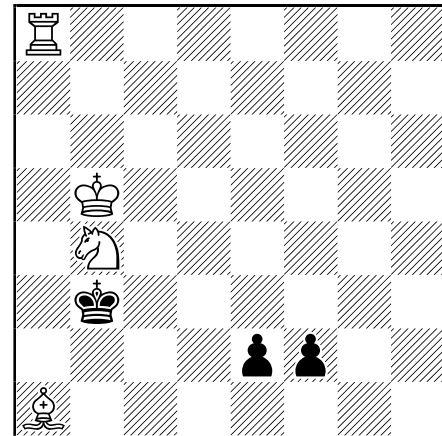
2+2

On tunnettua, että siirtovuorossa oleva, etäälläkin sijaitseva kuningas & kuningatar voittavat kuninkaan ja siirron päässä korotuksesta olevan sotilaan, ellei sotilas ole a-, c- f- tai h-linjalla. Poikkeuksia on tietysti tähänkin, jos materiaalisesti vahvemman osapuolen nappulat sijaitsevat epäedullisesti. Nopea voitto on asia erikseen, siihen vaaditaan joskus pikku hienouksia. Ylläolevassa asemassa 1.Kd3? olisi paha virhe, koska 1.-e1R+! Siksi valkea käyttää kiertotietä 1.Kc3! Mustan sitkein jatko on 1.-e1D+, jota vastaan valkea on säästänyt siirron 2.Kd3. Tasamateriaalista huolimatta musta on voimaton, viehättävän muunnelma lieenee 2.-Dg3+ 3.Dxg3 Kc1 4.Db8 Kd1 5.Db1#

Suosittu tapa esittää Holst-korotus on järjestää houkutus, jonka musta torjuu korottamalla kuningattareksi. Varsinaisessa ratkaisussa valkea pakottaa mustan korottumaan ratsuksi, jonka jälkeen aikaisempi houkutussiirto tuokin toivotun lopputuloksen.

E.H.M. Guttman

Miniatures Strategiques 1935

4#

4+3

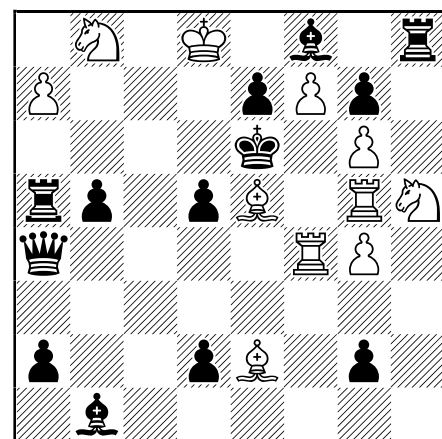
Houkutukset ovat 1.Tc8! e1D! ja 1.Td8? e1R!

Ratkaisu on 1.Tg8! (uhkaa 2.Tg3#) 1.-f1R 2.Td8 (uhkaa 3.Td3#) e1R 3.Tc8 ja mustan ratsuiksi korotuneet sotilaat ovat voimattomia mattisiirtoa 4.Tc3 vastaan. Tehtävä on *miniattyri* eli siinä on korkeintaan seitsemän nappulaa. Miniattyrimuotoa pidetään shakkitehtävissä tavoiteltavana, sillä se kertoo laatijan kyvystä esittää shakillinen ajatus taloudellisesti. Tehtävässä on kaksi Holst-korotusta, mikä nostaa entisestään sen arvoa.

Yksi kaikkien aikojen merkittävimpiä laatijoita oli moskovalainen matematiikan opettaja Lev Loshinski (1913-1976). Hän saavutti korkeimman laatijalle myönnettävän arvonimen, laadinnan suurmestarin arvon, vuonna 1972. Loshinskin tuotanto on aarreaitta tehtävistä kiinnostuneelle, suosittelen! Mielenkiintoinen näyte pelottomuudesta, jolla mustan kuningatarkorotuksiin voi suhtautua:

Lev Loshinski

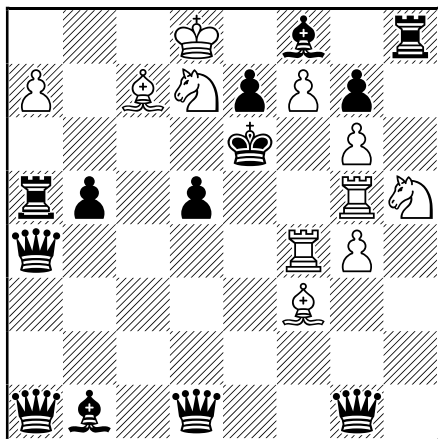
Shahmatnaja Moskva 1964

6#

11+13

Ratkaisun alkuvaiheessa valkea uhkailee ja musta torjuu kuningatarkorotuksin: 1.Rd7! (uhkaa 2.Rc5#) 1.-g1D 2.Lc7 (3.Te5#) a1D 3.Lf3 (4.Lxd5#) 3.-d1D. Musta on pystynyt torjumaan valkean uhkaukset, korottanut kolme kuningatarta ja voi katsoa myhäillen tulevaisuuteen. Vai voiko?

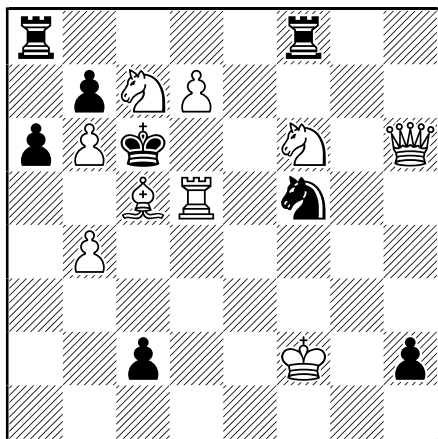

Tyyni 4.Td4! katkaisee mustien kuningatarten linjat ruudussa d4 ja uhkaa neljää eri mattia. Musta voi viivyttää kohtaloaan lyömällä tornin, mutta valkea johdattaa joka tapauksessa lyönnin tehneen kuningattaren harhateille: 4.-Da4xd4/Da1xd4/Ddxd4 / Dgxd4 5.Lxd5+/Rc5+/Rf4+/Te5+ Dxd5/Dxc5 / Dxf4/Dxe5 6.Rf4/Te5/Lxd5/Rc5#.

Alkusiirtona ei käy 1.Lc7, koska 1.-Dxf4!

Mustan kuningatarkorotukset eivät haittaa valkean toimintaa seuraavassakaan tehtävässä, jonka laatijoihin tutustuimme jo edellisessä lehdessä.

Ado Kraemer & Erich Zepler
1.palkinto *Neue Leipziger Zeitung* 1935
(versio 1948)

3#

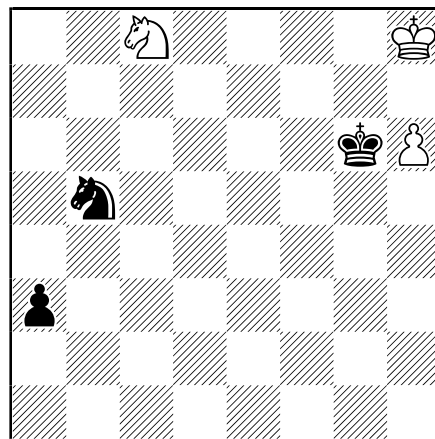
9+8

Saksalaiset Kraemer ja Zepler tekivät useita yhteistehtäviä, joista tämä on yksi tunnetuimmista. Tiet erosivat hetkeksi sodan melskeissä, juutalaista syntyperää ollut Zepler joutui muuttamaan Englantiin. Maailmansodan päätyttyä yhteistyö jatkui, tämänkin tehtävän ensimmäinen muoto julkaistiin vuonna 1935 ja kuviossa oleva hiotumpi versio kolmetoista vuotta myöhemmin.

Alkusiirto vaikuttaa ensi näkemältä tyystin vähäjärkiseltä: 1.Ke1! Kuningas siirtyy pois f-linjalla vaanian mustan tornin tähtäimestä, nyt uhkaa 2.Rg4+ Rxh6 3.Re5#. Mustalla on kuitenkin lupaavia shakkimahdollisuuksia, voihan kumpikin sotilas korotua. Jos 1.-c1D+ , niin 2.Dxc1 uhkaa torjumattomasti D/L-patterin paljastusta, esimerkiksi 2.-h1D+ 3.Lg1#. Toinen korotusmahdollisuus on 1.-h1D+, mutta 2.Dxh1 ja nyt musta ei voi estää tornin siirtoa, joka avaa patterin, esim. 2.-c1D+ 3.Td1#. Muita muunnelmia ovat 1.-Tae8+/Tfe8+, joita seuraa 2.Rxe8+. Kaikissa muunnelmissa esiintyy ns. risti-shakkeja, eli shakkaava siirto torjutaan samalla shakaten.

On suhteellisen vähän lopputehtäviä, joissa pääpaino on mustan tekemissä pienkorotuksissa, valkeita pienkorotuksia sen sijaan on pilvin pimein. Suomalaisen Visa Kiven tehtävässä esiintyy klassinen syy tornikorotukseen: D-korotus kiinnittäisi valkean upseerin ja johtaisi välittömään pattiin.

Visa Kivi
Shahmaty v SSSR 1936

Tasapeli

3+3

Ratkaisun alku soljuu luontevasti 1.h7 Kf7 2.Rd6+ Kf8 3.Rxb5 a2 4.Rd4! Ei 4.Rc3? a1T! ja musta voittaa. Nyt mustan yritteliäin siirto on 4.-a1T!, D-korotushan patittaisi valkean heti. 5.Re6+ Kf7 6.Rd8+ Kg6 7.Kg8 Ta8 Musta uhkaa nyt mattia, mutta ratsukorotus on tässä tehokas: 8.h8R+! tasapeli

Lähiaikoina palaamme tehtäviin, joissa sekä valkea että musta tekevät korotuksia ratkaisun kuluessa.

Materiaalin puutetta ei pitäisi olla. Eivätkä mielenkiintoiset korotustehtävät ole näillä kirjoituksilla kartoitettuja...

RSM Jorma Paavilainen